

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 1099  
van **CARMEN RYHEUL**  
datum: 30 augustus 2022

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

---

### *Japanse duizendknoop - Bestrijding*

In het gecoördineerde antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 1292 van 18 augustus 2021 werd gesteld dat voor het bestrijden en beheren van Japanse duizendknoop de verantwoordelijke lokale terreinbeheerders in Vlaanderen een maatwerk zullen vormen, waarbij een zorgvuldig plan van aanpak met nazorg dient te worden geïmplementeerd.

In die optiek gaven beide ministers reeds eerder in het gecoördineerde antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 479 van 13 januari 2021 en minister Demir in antwoord op de schriftelijke vraag nr. 468 van 12 januari 2021 van Gwenny De Vroe toe dat de lokale Vlaamse besturen gebaat zouden zijn met een Preventiedraaiboek bestrijding Japanse duizendknoop waarin alle nuttige info voor het opstellen van dergelijk plan van aanpak met nazorg gebundeld zou worden.

Uit voormelde antwoorden bleek verder dat, wat betreft de aanpak van de Japanse duizendknoop bij grondverzet, reeds heel wat informatie beschikbaar was die echter over zeer verschillende informatiebronnen verspreid is. Bovendien gaven beide ministers expliciet toe dat een betere regulering en opvolging van grondverzet, het risico op nieuwe besmettingen (incl. hoge beheerkosten achteraf) drastisch zou kunnen verminderen. Met Japanse duizendknoop besmette grond mag tot op heden in regel immers nog steeds vrij hergebruikt worden, waardoor er steeds meer besmettingen in Vlaanderen bijkomen.

Tot slot verklaarden beide ministers dat er op dit ogenblik geen biologische bestrijdingsmethoden in aantocht zijn die grootschalig kunnen worden ingezet. De stad Geel heeft samen met het onderzoeksbureau 'Duizend knopen ontward' mogelijk echter een heel eenvoudige en milieuvriendelijke oplossing gevonden voor de bestrijding van Japanse duizendknoop in Vlaanderen. Aangezien Japanse duizendknoop niet gedijt in schaduwrijke zones, wordt op lokaal vlak geëxperimenteerd met de aanplanting van hop en hazelaar, die op termijn in staat moeten zijn om Japanse duizendknoop volledig te verdringen (VRT Radio 2, 27 juni 2022).

1. Wat is de huidige stand van zaken wat betreft het opstellen van een Preventiedraaiboek bestrijding Japanse duizendknoop, waaraan volgens de Vlaamse minister van Mobiliteit en de Vlaamse minister van Omgeving op gemeentelijk niveau dringend nood zou zijn? Als blijkt dat door de ministers nog geen opdracht werd gegeven voor het opstellen van dergelijk draaiboek, wat is daarvan de oorzaak en overwegen de ministers alsnog om daartoe opdracht te geven? Zo ja, binnen welke termijn zal dit draaiboek beschikbaar zijn? Zo niet, waarom zijn de ministers daartoe niet bereid?

2. Overweegt de Vlaamse minister van Omgeving alsnog om in de bestaande Vlaamse grondverzetregeling bindende beperkingen op te leggen om het vrij gebruik van met Japanse duizendknoop 'besmette' gronden in Vlaanderen aan banden te leggen? Zo niet, waarom niet? Zo ja, wanneer zal de minister daartoe het vereiste initiatief nemen nu zij reeds eerder samen met haar collega van Mobiliteit expliciet stelde dat er absoluut nood is aan een betere regulering en opvolging van grondverzet om het risico op nieuwe Japanse duizendknoop-besmettingen (inclusief hoge beheerkosten achteraf) drastisch te verminderen?
3. Overwegen de Vlaamse minister van Omgeving en de Vlaamse minister van Mobiliteit om het proefproject van de stad Geel op Vlaamse schaal over te nemen, waarbij langs de boorden van Vlaamse waterwegen die (zwaar) zijn aangetast door Japanse duizendknoop en eigendom zijn van de Vlaamse Waterweg, in samenspraak met INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek) en/of ANB (Agentschap voor Natuur en Bos), uitgebreide proefzones met hop- en hazelaaraanplantingen aan te leggen teneinde na te gaan in welke mate en op welke termijn deze inheemse planten in staat zijn om de uitheemse invasieve Japanse duizendknoop te verdringen? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke stappen (incl. uitvoeringsdata) zullen beide ministers daarvoor ondernemen, en op welke plaatsen in Vlaanderen lijkt het op dit ogenblik het meest aangewezen om dergelijke grootschalige proefzones aan te leggen?
4. In het antwoord op de schriftelijke vraag nr. 1030 van 25 mei 2021 van Sofie Joosen stelde de Vlaamse minister van Omgeving dat zij, omwille van de vergenvorderde staat van de door Nederland ingeleide procedure om wat betreft de verkoop van Japanse duizendknoop tot een Europees handelsverbod te komen, op dit punt voorlopig afzag van een Vlaams initiatief bij de bevoegde Europese instanties.
  - a) Wat is de stand van zaken wat betreft deze door Nederland ingeleide procedure?
  - b) Op welke wijze zal de Vlaamse minister dergelijk handelsverbod in Vlaanderen doen naleven, met andere woorden door welke Vlaamse instantie(s) en op welke wijze wordt dergelijk verbod gehandhaafd?
  - c) In welke sancties wordt op Vlaams niveau voorzien wat betreft de niet-naleving van dergelijk handelsverbod?
  - d) Valt de verhandeling van met Japanse duizendknoop verontreinigde grond onder dergelijk handelsverbod?

---

*Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhal Demir (1099), Lydia Peeters (1633)*

**GECOÖRDINEERD ANTWOORD**

op vraag nr. 1099 van 30 augustus 2022

van **CARMEN RYHEUL**

---

1. Alle informatie, waaronder die naar verwezen in schriftelijke vraag nr. 1292 van 18 augustus 2021, is beschikbaar via de infofiche over uitheemse duizendknopen op Ecopedia (<https://www.ecopedia.be/planten/japanse-duizendknoop-sachalinse-duizendknoop-en-boheemse-duizendknoop>) en wordt continu geüpdatet. Deze informatie is publiek beschikbaar, uiteraard ook voor lokale besturen, die hier alle informatie up to date kunnen terugvinden met betrekking tot bestrijding, preventie en algemene informatie. Deze informatie nog eens bundelen in een statisch document lijkt mij dan ook geen meerwaarde te creëren. De website is makkelijk terug te vinden door een zoekopdracht naar 'Japanse duizendknoop' in te geven op een online zoekmachine en er wordt tevens naar verwezen via de dienstenwebsite van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB).

Verder is sinds 23 juni 2022 het 'Nationaal actieplan voor de aanpak van de onopzettelijke introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten van de Unielijst in België' in voege. Via dit plan wordt een verlaging van het risico op introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten via de import en het vervoer van habitatmateriaal, kweekmateriaal en het gebruik van machines beoogd. In dit plan wordt ook specifiek vermelding gemaakt van uitheemse duizendknopen, ook van soorten die niet op de Unielijst staan. In kader van dit plan zullen onder meer gedragscodes worden uitgewerkt, in overleg met de relevante sectoren, met betrekking tot het uitvoeren van risicoactiviteiten en bioveiligheidsmaatregelen.

2. Het is belangrijk om de aanwezigheid van woekerende uitheemse soorten zoals bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop te signaleren vooraleer grondverzet wordt uitgevoerd. Daartoe wordt in de standaardprocedure voor het technisch verslag, zoals door mij goedgekeurd via een ministerieel besluit, voorzien dat de bodemsaneringsdeskundige een signaal moet geven in het technisch verslag wanneer het gaat over een grond of een waterloop waar oppervlakkig bodemmateriaal wordt afgevoerd en waarbij de aanwezigheid van een invasieve soort duidelijk is vast te stellen. Hij signaleert de bovengrondse aanwezigheid van de plant op of in de onmiddellijke nabijheid van het uit te graven bodemmateriaal. Op die manier speelt de bodemsaneringsdeskundige een belangrijke rol in de beperking van de verspreiding van de Japanse duizendknoop. In de grondverzetregeling is de bodemsaneringsdeskundige namelijk goed geplaatst om de aanwezigheid van een woekerende uitheemse soort vast te stellen via zijn onderzoek van de bodemkwaliteit tijdens het technisch verslag.
3. Het aanplanten van concurrerende vegetatie wordt niet beschouwd als biologische bestrijding. Het is een beheermethode die reeds bekend is en tevens terug te vinden onder 'beheermethoden' op Ecopedia. Er gebeurt verder onderzoek naar deze methode, zoals bijvoorbeeld in het LIFE-project ResilIAS. Het project in Geel is dit jaar van start gegaan. Dit project omvat tevens twee sites, een door stad Geel en een tweede langs de Kleine Nete in beheer door VMM. De aanplantingen zijn gebeurd in februari. Het is dus nog veel te vroeg om conclusies uit dit project te trekken die op grote schaal kunnen worden toegepast. Evaluatie zal pas ten vroegste binnen 3-5 jaar kunnen gebeuren. Bijkomend dient opgemerkt dat deze aanplant ook niet als de unieke oplossing vooropgesteld wordt. Naast de aanplant moet ook nog steeds op geregelde

tijdstippen opslag van duizendknoop worden verwijderd om de nieuwe aanplantingen de kans te geven om over te nemen. Indien positief, zullen de aanbevelingen die uit dit project voortvloeien ook op Ecopedia ruim beschikbaar worden gesteld.

Zoals eerder aangegeven is het bestrijden van Japanse duizendknoop (en andere duizendknoopsoorten) maatwerk waarbij alle variabelen per situatie moeten worden geëvalueerd om tot een gepaste, lokaalspecifieke beheermethode te kunnen overgaan. Bij iedere beheer- en /of bestrijdingsvorm moet echter steeds een lange-termijn engagement worden verzekerd om een opflakking van de haard te vermijden. Cfr. Bijlage 3/1.5 van het Soortenbesluit wordt de bestrijding uitgevoerd door de eigenaar, exploitant, grondgebruiker van het terrein. Het is op heden aan deze persoon om te bepalen of en hoe de soort wordt bestreden. Hierin kan advies worden gevraagd aan INBO/ANB.

Zoals reeds aangegeven in schriftelijke vraag nr. 1292 van 18 augustus 2021 aan Vlaams Minister Peeters wordt gestreefd naar vegetatietypes met een hoge wortellengtedensiteit (meer fijne dan dikke wortelfragmenten). Dit is doorgaans het geval bij grazige vegetatietypes zoals een soortenrijk grasland. Massieven van Japanse duizendknoop scoren op dit vlak minder goed en zullen bijgevolg de dijk minder erosiebestendig maken. In dit opzicht is de aanplant van hop- en hazelaar, met een diepgaander wortelgestel, op dijktafsluitingen dan ook geen optie.

Dit wil echter niet zeggen dat er op deze locaties geen pilots mogelijk zijn. Zo voerde De Vlaamse Waterweg nv in dit voorjaar een bestrijding met elektrocutie uit, met positief resultaat. Deze test zal nu op iets grotere schaal hernomen worden.

4. a) Op heden heb ik geen nieuwe informatie m.b.t. tot de stand van zaken van deze procedure. Let wel dat er reeds twee duizendknoopsoorten op de Europese Unielijst staan, namelijk de Afghaanse (*Polygonum polystachyum*) en de gestekelde duizendknoop (*Persicaria perfoliata*) waarvoor een verbod geldt.
- b) Dit verbod wordt gehandhaafd door de Natuurinspectie van het ANB. Eventuele aanwezige soorten zijn meestal het gevolg van foutieve benaming vanuit de groothandel. De groothandel (of de betrokken overheid indien de groothandel zich in het buitenland bevindt) wordt ook gecontacteerd om verdeling van de plant in de toekomst tegen te gaan. In 2011 is er ikv het LIFE-project AlterIAS een gedragscode voor invasieve planten in België voor de professionele sector uitgewerkt. Hierin zit een inspanningsverbintenis opgenomen tot het stopzetten van de verkoop/aanplant van bepaalde invasieve planten in België, opgenomen in een consensuslijst. In deze consensuslijst zitten de Japanse, Boheemse en Sachalinse duizendknoop vervat. In kader van steekproeven door Natuurinspectie of wetenschappelijk onderzoek zijn tot op heden geen van deze duizendknopen in de handel teruggevonden.
- c) In geval van inbreuk zal de Natuurinspectie een proces-verbaal opstellen en een inbeslagname doen van de soorten in kwestie. Het parket kan dan besluiten het dossier door te sturen naar de Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving, entiteit bestuurlijke sanctionering. Op basis van het Milieuhandhavingsdecreet zal dan een bestuurlijke boete worden bepaald. Het parket kan het dossier ook naar de rechtbank doorverwijzen, die dan zelf een strafmaat zal bepalen. De strafmaat hangt af van de aard van de inbreuk (soort, omvang, recidive,...).
- d) Verspreiding van de soort via grondverzet of handel in besmette grond wordt beschouwd als een onopzettelijke manier van verspreiding, waarrond eveneens in kader van EU-verordening 1143/2014 Art 7, 2° maatregelen dienen te worden genomen (zie vraag 1, verwijzing naar 'Nationaal actieplan voor de aanpak van de onopzettelijke introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten van de

Unielijst in België'). Het is wel zo dat in het kader van grondverzet rekening wordt gehouden met de Japanse Duizendknoop. De erkende bodemsaneringsdeskundige neemt een eventuele aanwezigheid op in de technische verslagen, zodat de ontvanger en eventuele ontwikkelaar hiervan op de hoogte zijn.